

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
 ضیا کولہ آلپ
 پیل - ۱ صانی - ۱۱
 نسخہ سی ۱۰ غروشدر

آبونہ شرائط

سنہ لکی :
 آئی آئی :
 غروشدر

کوچک و مجموعہ

ادارہ خانہ سی

دہلی

حکومت دائرہ سندھ

ولایت مطبوعہ سی

نٹرانیا : دہلی

کوچک مجموعہ

۱۳۴۰
 ۱۹۲۲-۳۳۸

ہفتہ روزہ برچہ چار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعہ در

۲۰ ذی الحجہ سنہ ۳۴۰ بازار اہرنسی ۱۴ آگستوس سنہ ۳۳۸

مصاحبہ :

مفکورہ ناک ٹوٹری و درجائی

احتیاجی وارد . عضو تجر آزوتلی ، قار بود
 مادہ لردن باشقہ صوبہ ، هوا بہدہ محتاجدر
 جمعیت زدہ وطن مفکورہ دن باشقہ
 مائلوی ، بین الملل مفکورہ لردن دہ فیہ
 آئی مجبوریتدہ در .

مکتبہ زدہ کی فکری خستہ افکار دن بری دہ
 مفکورہ لردن بالکز برسنی دوغرو ناتی
 ادب و دیگر لرنی یا کاش عد ایتمکدر .
 حال بودہ عضو تجر متنوع غدارہ محتاج
 اولدین کی ، جمعیت زدہ متدردہ مفکورہ لردہ

جيتنگ مننده مفكوره له ملك اوله سنگ
 اوچ بيه واردد : برنجيبي جيتنگ مننده
 زمهرلر حالده نجل اجه بيدر . جيتت ،
 حشرى بر زمهر اوله رق نظره آليزرسه
 ملت ، آدى آير . سيامى بر زمهر
 اعتبار اولوزرسه دولت ، آيه آكيار .
 اخلاقى بر زمهر مابنده كورولورسه
 وطن ، ديه ، آهلاير .
 حقوقى نقطه نظرده باقاييرسه خلقه
 نسيه اولوزور .
 بونكه بار ، انثراودورت اسك
 ماسى عيني زمهردر . چونكه هيبي عيني
 جيتنگ مختلف نقطه نظرده انش اولدينى
 آلدرد . بوعورته ملت ، وطن ، دولت ،
 وخلق مفكوره لى آراسنده بويك فرقلر يوقدر .
 ايكنجيسى جيتنگ مننده جامهره
 منسوب اوله بيدر . جيتدن دها بويك
 اولوب اونى اجه آلاى زمهرله دچامسه
 آدى وريبار : قوم ، امت ، مدنيت
 زمهره كى .
 مثلا همانل نوركارى لسان اعتباريه
 بويك تورگ قومه ، دين اعتباريه اسلام
 امنه ، مدنيت اعتباريه آوروپا بين الملئنه
 منسوبدر .
 اوچ چيبي جيتنگ مننده تالى زمهرلر

مختوى بولوغه بيدر . جيتدن دها كوچوك
 اولوب اونك ايجنده بولونان زمهرله
 تالى زمهره ديناير : مرجيتنگ ايجنده اسه ملك
 نقطه نظرندن رى رينه بگزه بن فردردن
 مركب زمهرلر وار ، بونلره صنف نامى
 وريبار . بوندن باشقا ، استحصال نقطه نظرندن
 تقسيم املاك حصوله كثيره يك مختلف اختصاص
 زمهرلر وار : بونلره دهه ملكى زمهرله
 آدى وريبار ، استهلاكلر آراسنده درين
 فرقلر بولوغه ، اجتامى عداثته تانى اولديندن
 سفارك موجودى موقدر . استحصاللر
 آراسنده ك فرقلر ايسه اجتامى تكاه تابع
 اوله رق كيتدكجه آرنديفتدو ، جيتنگ اساسلى
 قسملرى مسلكى زمهرلردر . هر مسلكى
 زمهره ايجنده ده اهميتى مالم بولونان
 ماله زمهرلر وار . بوندن آلاشيليرك
 ماله زمهرلر منسوب اولدقلى مسلكى
 زمهرنگ عضولرى حكمنه در ، مسلكى
 زمهرلرده منسوب بولوندقلى وطنى زمهرنگ
 عضولرى مابنده در . او حاله ، ماله
 مفكوره سنگ مسلكى مفكوره به تابع اولمى .
 مسلكى مفكوره نكده وطن مفكوره سنى
 متبوع طائيسى لارم گلزمى ؟
 كورولبورك وطن مفكوره سى . ديكر
 مفكوره له اساسدر . جامه لى كندلر پنه

مفروض حقوق، سیاسی، عسکری، اقتصادی
 تشکیلاترہ . مالک اولاد قاری ایچین ،
 اجہای عضویت مابقی حاز دکدرلر ،
 بونلرک ا-ت اوقاھلری ده جوبتلر یعنی وطنی
 زمرہلر در . تالی زمرہلر ایسه، جوبتک یعنی
 اجہای عضویتک بر کوچوک عضندن
 ہارندر . اجہای تسادیرک اوقاھلرینہ صاحب
 حقوق ، سیاسی ، عسکری ، اقتصادی
 تشکیلاترہ مالک بولونان زمرہ ، جوبتدرہ
 جوبت ایسه وطن ، ملت ، دولت ، خاق
 آدرنی بوردیکمز مشترک وجدانی ہئندن ہارندرہ
 بواقاھلر کوستریورک مفکورہ برہکل ،
 متہ دور . مرہ مفکورہنک آبی بر قیبتی ،
 باشقہ بر خدمتی واردر . بالکز بر مفکورہ
 باغلاوب دیگرلرینہ قیمت ویرمہلرک دوشور
 دکدر . بوقاریدہ صایدیمز مفکورہلر
 آراستہ تناقض و مناقات بولونق شوپہ
 دورسون ، بالمکس بری بریک لازم
 ولزومپارلر .
 شوقادار وارک بو مفکورہلرک ہیسی
 قیمت اولقہ برابر . آرازانہ قیمت اعتبارک
 درجات واردر . ہیج بر زمان مادون
 بر مفکورہنی مافوق بر مفکورہنی تقدیم
 ایتمہلر . مثلا ، سوسیالیزم طریق ،
 صنف مفکورہنہ مستدر .

آلمان سوسیالیستلری ، عمومی حرب
 اٹماندہ، صنف، مفکورہنی، وطن مفکورہ سنک
 فوقندہ تلقی ایدہرک اوردوینی انجلاھ دوچار
 ایدہرکاردن، آلمان ملتک بوکونکی اضہ جلال
 وادارتنہ سب اولدیبلر .
 حالبوکہ فرانسنز ، انگلیز ، ایتالیان
 سوسیالیستلری وطن مفکورہنی ، صنف
 مفکورہ سنک فوقندہ کوردکارندن ، حرب
 اٹماندہ ملتلرک اوردولر فی انحلال تہاکہ نہ
 سووقاجق حرکتدن ساقیندیبلر .
 متلرکدن سوکرا ، استانبولک بعض
 نورک مطبوحاتی ده ملی مفکورہنی رک ایدہرک
 بین المللی مفکورہنی بویوک قیمت ویردیلمہلر
 جوبتک تشکیلدن بویوک ایدیلرہ دوشدیبلر .
 حالبوکہ ملتلر جمعیتی یوقہبی واولہ ازدی .
 ممکن اولا ، آنجیق مدنیت زمرہنی مہیندہ
 مؤبدہ سنرو اعجاز سنزرہ ملتلر جامہنی ہدی .
 چونکہ ، بین المللی زمرہنک حقیقی
 بر جوبت مہینتی حاز اولہرق جہان سیاقندہ
 کرچکدن ناظم اولہیلدہنی ایچین ، اولا
 بوتون ملتلر آراستہ مشترک بر وجدان
 بولونمہنی ، ثاباً بو زمرہنک بر دولت
 کھی تشریحی ، قضائی ، اجرائی قوعہلر
 برابر ملی حرب تشکیلاترندن داھاقوتلی
 بر اوردو ودونامہ مالک اولمہنی لازمی .

و لاق و آدینی ووردیگنی ، سوکرادن
 اسارتدن قورتولدینی - و یاور . و لاق =
 و لاق ، تورکاریک سوکرالی و اولاح
 دولتی تأسیس ایتدیگنی ده دینی
 آکلاتیور .

شیمدی به قدار ، کوردیکه زایل نمودنلر ده
 رنگار غیر مسای طبقه لک تمثالاری دکلادی . ویکی
 نمودنجه ایسه حاکم اولان (ایلک) فردلرینه
 و آق کینکاره دینبیردی . محکوم اولان قومک
 فردلرینه ده قاره کینکاره دینبیردی یوقاریده
 کوردیکمز وجهله محکوم اولان قوم وقاره
 صفتی کندی اختیارله قبول ایدیوردی .
 چونکه ، بوصفت هم مأم علامتیدر ،
 هم ده قورنولق وانتقام آلیق ایچین دائمی
 برسانقدر .

وندن باشقه ، محکوم اولان قومک
 تشکیلات و تقسیمانده ده (ایلک) ، (وی)
 کی آریستو فرانیک و احارانه تعبیرلر
 قوللانیلمازدی . و تعبیرلر آق کینکاره
 مخصوصدی . قاره کینکارک شیرتله
 و اولوس ، بونک قسملری اولان
 طاقه لرده ، او یاق ، آدی وریبیردی .
 کولهاره و جابه لیده ، قول ، و کوز
 ناملری وریبیردی .

اسی تورکچلرده بوی تشکیلات

و شرطلرک هیچ بر زمان حصوله کلمه چی
 بداند اولدیغندن بویله موهوم بر ملنلر
 معینته امید باغلا بویده آلدانمقدنسه مل
 بوتلره و وطنی تشکیلاتلره استناد ایتک
 ک ماقالنه حرکتدر .

ضیا کونک آلب

تورک دولتیک تکاملی

(۸)

ایل و اولوس

شیمدی به قدر توصیف ایتدیگمز تورک
 جمعیتلر ده بوتون فردلر مستحصل ایدیلر .
 فردلر کی بوی بکلری ، ایل بکلری ده
 سوردولری اولاتلیر ، اولنلرک کلریله
 یکتیرلردی . آرالرده صنف فرقلری ،
 طبقه لر ، قاستلر یوقدی .

فقط ، ایللرک هینقی و نمودنجه منسوب
 ظن ایتک دوغرو دکلدر . بهضاً رایل ،
 قورکدن یا خود تاناردن باشقه ایللری ،
 بویلری صلحه نائل ایتک ، قان دعواسندن
 منع ایلمک ایچین تابینی آلتنه ، لیردی .
 محمود کاشغری ، نیچاق ایانک بولاقلری
 زودله اشارت آلتنه آلدقلری ، بونک
 لوزرینه بوقومک کندی کندی کندیله قاره

گوشترن افاده لر آز دکادر : ایانی اولوسی
 آلدی کیتدی، ایانی او عاغنی برابر کوردی،
 ایله کونه قارشى و یاره اغیاره قارشى ، ،
 ایلدن کوندن خارج نه خواسک ، نه ده
 هواک قبول ایده مه، چکی شی ، ،
 اورخون کتابه نه ده ده و قاره قامیق
 بودونی ، نمیری وارد ، برده و ایام ،
 آماتم هانی ؟ ، سؤالی وارد که و ایام ،
 او عاقرم هانی دیک اوله جق دهاسو کرالی
 و ایانی، عشرتی آلدی کیتدی ، ، و ایلدن عالم
 خارج، کی افاده زده و اولایا مشدر ، و ایل عالم
 مانند اشله بابانجیلرک مجموعی معنانه در ،
 او اولی ایل، ده موقراسی ایله امیرالزمن
 صرک بر جمعیتدی ، و انودجک مثالری ،
 اسکی یونان و لاتین سینه لرینه ، مدینه لرده
 کورورز ، بو مدینه لرده ده وطنداش حقوقه
 مالک حر پاریسیه نلر ، برده و کاتب اولان
 و پله بس و لرله و قلیانت نلر واردی .
 اسکی تورکلرده پاریسیه موقمنده بولونانلر
 آق کیکردی : بونلرک آشاغیسنده ده
 قاره او اولسار و او عاقر واردی .
 بوسرکب جریتمک ایچنده و ایل ،
 زمره سی بنه برده موقراسیدن عبرتدی چونکه
 (ایل) ؛ بوتوز فردلی بری برینه ، ساوی ایلدیلر .
 بونلرک هپسی خلق مجلسلرده اعضا ایلدیلر .

و طنداشلق حقوقندن محروم اولان بالکنز
 قاره کیکردی . امیرالزمن ده بالکنز بونلر
 حقنده اجرا اولونیوردی . مع مانیه ،
 برمدت سوکرا ، قاره کیکردن اولان تورکلر
 - لسائلریله دینلری مشترک اولدیفندن -
 یاواش یاواش آتی کیکرله قاپناشهرق اونارله
 مساوی بر درجه به کلیرلردی .
 اسکی تورکلرده بویه فتح طریقه تابع
 و متبوع حاله کن ایکی ایلك سوکرادن
 بر اشهرک ده موقراتیک رابل حاله کلدی
 چوق کورولور : مثلا دو قوز اوغوزلر
 او یغورلرله فتح حق اوله رق حاکم اولدیلر .
 فقط ، برمدت سوکرا بویکی قوم ،
 هیچ آریله مابه جق بر صورتده بری برینه
 قاریشدیلر . شرقی اوروپاده ده اولزلر
 و اوغوزلر ، بچنکرله حاکم اولدیلر ،
 بویکسنک برلشمه نندن و قومان و مانی
 ظهور اشدی . کاشفردده ، ماوزاوالنهرده ده
 اوغوزلرک و قالاچ ، قازاق ، آغاج اری ،
 قاتلی ، کی تورکمن قوملرینی حاکمینی آلتنه
 آلدیفنی کورسورز فقط ، بونلر آرزمان
 سوکرا اوغوزلرک ساده جه او یغورلری
 و او کورلری حکمنه کیردیلر . بوساواشمه بر
 درجه به کلدی کتورکمن دیک اوغوزدیک اولدی .
 ضیا کولک

خلق ماصالی :

کل اوغلان

غیر بر بابانک اوج اوغل واردی .
 بو یوک اوغانی دیشندن، طرناغدن آرتیره رق
 نصیه کوندره شدی . بونی بر علم آدای
 یاه جقدی . کوچوک اوغلنه ایلریده کندی
 دکاتی پیرانه جقدی . اورتابجه اوغلنه گانجه
 بوکا ویره جک هیچ برشیی قالیوردی .
 حتی بوکا بر آدیله قویا شدی . اهمیتز لکنی
 کوسترمک اوزره اوکا دایما کل اوغلان ،
 چاغبرردی . بوسورنه ، بوتون ههله لیلر
 آراستده اونک آدی کل اوغلان قالمشدی .
 کل اوغلان ، هنوز یدی باشنده یکن
 اککنی النک امکیله قازاغنه باشلادی . حالف ،
 قهوه جی باماقانی ، آشجی چیرالغانی . آفاق صابیحیانی
 کی برچوق ایشلره کیردی . اله پک آز
 پارا کجه بیلوردی . اوزایکی باشه قادار
 تورلو صیقیتیلر ایچنده یاشادی . بو پاشه
 کیرنجه . کندی نصیه کووه تن نام برارکک
 اولدی . آرتق ، بو یوک ایشلره کیرمک ، شاق
 قازاق ، بو یوک بر آدم اولق ایستوردی .
 کل اوغلان ، آراسیرا نمر سوبلکده
 پلتنی قوشمه لرده وزردی . کولک
 بورجه پور

دوینورنه بو قوشمه لرله قانادورمک ایستردی .
 برکون کولکده بو یوک بر قوشمه فیزلادی :
 بوراده سوغ یوق ، درد چوق ، گدر چوق ،
 ایسترم بر آلتوق یورده وارام :
 طالم آرابوب بولادی بی .
 باره بن کزیم ، اونی آرابم . .
 بو قوشمه ، کل اوغلانی وریش برقرار
 قارشینده بیراندی : خربت چپق ا
 او ، ناصیلده ، شرق سوبلرکن ، کندی
 خبری اولادن بوقراری ویره شدی .
 هر آفشام یالکز گانجه بو یوک کی قوشمه لر
 تکرار ایدر دوروردی :
 دیورور هر ککک نصیبی وارمش .
 اوکا راست گلدم بن بو طور اراقد . .
 بوراده دکله باشه رده سر :
 کیده م ، آرابم اونی اوزاقد . .
 کل اوغلانک قلبنده بو اوزانلره کیتلک ،
 طالعنی آرامق فکری هر پک اوزون
 واراکلک ایجه منده بر شمشک کی بارلا شدی .
 اورکون ، داخارجنه برقات چاشیر و بر آز
 اککلک پذیر قوبدی . داخارجنی حیرته
 باغلادی . صدقن آریلان برانجی کی .
 باشه برلده قیمت برلق ایدیله دوغدینی
 شهره وداع ابدی . یا اولورق ، باشی
 آدی ، خربت چپقدی .

مگر کل اوغلان ئى طائىنى آرامغا
 چىقىشى باشقا چو جو قورده وارمىش . كل
 اوغلان ، ولدە بىدركن رىبى كون اورغانە ،
 ايكنى كون تورغانە ، اوچنى كون نارغانە
 راست كادى . بوزلرە كل اوغلان كى
 داخارجى اوموزندە برر كوچوك سرتدشنى
 ايدىلر . هبىسى اونلارون ايكي پاشلىرى آراسندە
 بولغان بودورت كوچوك سىرسى آرقداش
 اولدىلر . بوزلرە زەبە كىدە جىكلىرىنى پىا پوزلردى .
 كىندىكلىرى بىدە نەپا پە جىقلىزىنە دائرە هج بر
 قرارلىرى بىدە . فقط ، قىلبىرى آندىلر بىنە اوزاقدن
 كو اومسە بن اميدلرە دو اولادى . برتون مرادلىزىنە
 اىرە جىكلىرى روحلىزىنە كىزلىجە و عدايدىلش
 كىدى . كوچوچوك روحلىزىنە سار سىبا حاز
 يز امانلىرى واردى . اسك قهرمانلىرى كى
 طاللىزىنە كو وە بوزلر ، تىلكلرە آيلىقندن
 ار كىچە سە ، بىفوق دو بوزلردى .
 كل اوغلانە آرقداشلىرى بوجە بوجە
 داغلردىن آشدىلر ، جوشقون جوشقون
 ايرماقلىرى كىدىلر ، نەپات ، اىسخر بر
 چوكت بوزك بر ايرماغە ياكشدىنى نقتادە ،
 بىشك بر وادى پە كىردىلر . بوزادە تىپسى
 بولولرە اولاشان سوماك سىرسى بىدە بىفوق
 كوردىلر ، قولىك شىرق طرفندە سوماك
 سىرسى بىدە بىسراى ، شىرب طرفندە بىنەپنى

بىسنى سىرسى خىزىنە اولادى واردى . كل
 اوغلانە بوزلرە طاللىزىنە نەپا بىلرە بىدى سىبا
 چوچو قور ، بوزوك سوزىلرە قولى پاتلاشدىلر .
 قولىك يانە كىنچە ، بوجە بر آقا جاك آلتندە
 بىدە وار بىسنىك دىكىش دىكىمكە اولدىنى
 كوردىلر . او ، آرقداشنى بوجە دوشرو
 چو بىر مىش اولدىنىدن چوچو قورلى كورە مەدى ،
 فقط چوچو قور اونك قازان قادار قازانە
 طولومارە بىكزە بن مەلر بى ، بىج كى
 كورودە سنى اىچە كورە پىا بوزلردى . دەو
 قارىسى صاخ مە سنى سول اوموزىنە ، سول
 مە سنى صاخ اوموزىنە آتمىدى . كل اوغلان ،
 آرقداشلىرىنە پاشا جە ، هبىز دە وار بىسنىك ،
 مە سنى امەلم . مە سنى امەسك ، اوخوللىرى
 اولە جىمزدىن ، بىزى قولاي قولاي پىسەز .
 مكر كە جوق آچىقىش اولە ا ، دىدى .
 هبىسى . ايرماقلىرىنە اوجنە باسرىق ، دەو
 قارىسنىك يانە كىدىلر . ايكىسى صاخ مە سنى ،
 ايكىسى دە سول مە سنى سار بىرق ، سودىكارلىق
 اولوغندن سوا بىر كى قانە پە ايدىلر .
 دەو لرك قازانە تورە ، بىدە وار بىسنىك
 مە سنى امەلم اونك سوت اولادى اولوزلردى ،
 دەو قارىسى آرق اوغلىرى پىسەزدى .
 دەو قارىسى ، باشنى چو بىر بىمە دورت
 چوچو غىك مەلر بى امەدىكى كوردى .

دهو قاریبی یاریم ساعت سوکرا ،
 چو جو قارک اوویوب اوویوبادیقی آکلامق
 ایچین اودانک قاپسینه کادی ، یاواشیجه
 باغردی :

دهو قاریبی — اوپوراویاتیق کیم وار؟
 کل اوغلان — بن وارم، تزه ا
 دهو قاریبی — نیچین اوپومازاک ،
 کل اوغلان ا

کل اوغلان — آنهم بکا هرکیجه پر
 طواومبا قیماقل دوندورما یابردی ، اونی
 یر ، اوپوردم ، شیبیدی اونی یمدیکم
 ایچین اویقوم قاچدی، رتورلو اوویوبه میورم،
 دهو قاریبی — سوت ماندراده ماندرایا
 بورایه ساعت، داغ باشنده قاروارسده
 اوده یاریم ساعت اوزافده دوندورما ایکی
 ساعته قادر حاضر اوله ماز .

کل اوغلان - اوچ ساعت اولسه ییله
 ضرری یوق . چونکه، دوندورما اولمازسه
 صباحه قادر اوویوبه مایه جنم .

دهو قاریبی — پکی اوله ایسه بکله ا
 ایکی ساعته قادر دوندورما ایله برابر
 کاه جگمه -وز ویریم .

دهو قاریبی کیشدی ، ماندرادن سوت،
 قاری داغدن فار کتپردی . دوندورمایه
 پایوب کل اوغلانک اودنه توپدی کل اوغلان

دهو قاریبی — سز هپکز اولادلرم
 اولدیکز . آرتق سزه برشی پامام .
 بوکیجه مسافرم اولیکز . یارین یواوکزده
 دوام ایدرسکز .

کل اوغلان — پکی تزه جگم ، بوکیجه سکا
 مسافر اولورز . ذاتا آنهم نر اورکن یکا
 وسیت ایشدی . راز بورسه م بورایه
 کارب آبلانی کورمه یی بندر جا یشدی .
 ایشته، بنده آرداشارمه برابر سنی کورمه کادم،
 دهو قاریبی ، کل اوغلانک حبله سینه

قارشی حبله یایق ایستوردی . مقصدی ؛
 کیجه ، بوناری اوپوتندن سوکرا ، اسکی
 زمانک دهو عادتارینه قولاق آسما یرق،
 عادی طایمه برق هیسی یمکی . فقط
 سوت اولادلرینی اوبانیکن یمکه او طایوردی،
 دهو قاریبیستک نلر دوشوندیکی کل اوغلان

سز مشه ی . اوده احتیاطلی چلونغه، قرار
 ویردی . آقشام اولونجه ییغایله پارماغی
 یاردی . ایچینه طوز دولدوردی، کندی
 کندیته ، آرتق کیجه کوزلر مه اویوق کیر مزاه
 دیدی . دهو قاریبی، چو جو قار، سودکاری
 یمکاردن برضیافت چکاری . یمکدز سوکراه

یاناق اوداسنی کوستره رک چکایدی . چو جو قار
 یاناغه کیردیلر ، یالکز کل اوغلان اوویومادی،
 آرداشاری ذرحال اوپودیلر .

الماسیه ، محلی ، قوزو دولابی ایستهدی .
 ده و قاریسی ، نك ، كل اوغلان او بوسون
 دیسه مایسته دینی یکی پیشیروب کنیر پیوردی .
 سونک یکی باق ایچین ، بنه آغیله کیمکه
 مجبور اولدی . آغیلک بر بو چوق ساعت
 اوزاق اولدینی کل اوغلان بیلوردی .
 بو صیراده ، کونش ایلک ایشیق بله اتقی
 بالدی زلامه باشلادی . کل اوغلان ، آرقداشلاری
 او یاندیردی . کوشکک قوله سنه کیره رک ده بر
 قایدینی آرقین - سورمه دیلر . قوله نك
 تپه سنده کی کزینتی رینه چیفه رق ده وقاریسنك
 کیری کلینی بکله دیلر .

راز سو کراده وقاریسی کادی . چو جوقلاری
 کوشکده بوله ماخیجی قاجیش اولدیناری ظن
 ابتدی . بو آده ، قوله نك تپه سندن کولوشلر ،
 قوقه لر ایشیدنی ، برده ، نه کورسون ،
 چو جوقلر قوله نك تپه سنده ا همان ، قوله یه
 هجوم ابتدی . قوله نك ده بر قایدی صم صتی
 قایانشدی . ده وقاریسی ، حدندن نه باپه جفتی
 شاشیردی . چو جوقلر ، قایننن آچک
 دیه باغیردی ، چو جوقلر ، بو قاریده تورکو
 سوبله برک او بنا بوردلردی :

ای یالنجی - سوت آندمن ا
 سن ایستهدک بزى بك ،
 سندن دها قورلنز بز ،
 چکدک سندن تورلو پک .

آرقداشلارینی او یاندیدی . دوندورمان کوزلجه
 بیدیلر . آرقداشلاری بکینن او بیدیلر .
 کل اوغلان ده او دور کی یانافده اوزاندی .
 یاریم ساعت کچرکچمز ، ده و قاریسی بکینن
 قانی به کادی . یاواش سسله باغیردی :
 ده و قاریسی - او دور او یایق ، کیم وار ؟
 کل اوغلان - بن وارم تیزه ا

ده و قاریسی - نه دن او بوماز - ک کل اوغلا ؟
 کل اوغلان - آندم دوندورمان
 سو کرا بکا اعلا قیه لی بر - سو بوردی
 پیشیوردی . اونی یلکدن سو کرا راحتجه
 او بوردم .

ده و قاریسی - قوبونلر آغیلده .
 آغیاسه بورا به بر بو چوق ساعت اوزاق .
 دیماک که ینه ایکی ساعت بکله به چکسک .
 کل اوغلان - بکرم تیزه ا

ایکی ساعت سو کرا ، چو جوقلر سو
 بوردی ده بیدیلر . تکرار یانافه کیروب
 او بیدیلر . یاریم ساعت سو کرا ، ده و
 قاریسی ینه کادی .

ده و قاریسی - او دور او یایق کیم وار ؟
 کل اوغلان - بن وارم تیزه ا
 ده و قاریسی - نچین او بوماز - ک کل اوغلا ؟
 کل اوغلاز بو سهرده ، بر ندی باهلاوا
 ایستهدی . بوندن سو کراده ، صبراسله

كل اوغلان آرنداشلارینه ياواشجه شو-سوزلى سولهدى :

— بن فولدن آشاغى اينجهكم .
آلاى ايچين كندىنى اوكانساي اينهجهكم .
دو قارىنى بكا برشى ياهماز . سز هچ قورقايك ا

كل اوغلان ، كندىنى قولايك نچر سندن طارقيدى . دو قارىنى صاخ انى اوزاتهرق كل اوغلان اورادن آدى . سول الله طوقنده اولدنى بچواك ايچنه قويدى .
چواك آغزنى صيقجه باغلادى .
ديدى كه — كل اوغلان ، براكده ده بكا براويوز ياپده اوريم . شيمدى . مو طباهه قيديورم . ديشلرى طاقوب كله جهكم .
نى قيتير قيتير ييه جهكم .

كل اوغلان — يه ييلرسنه ك قانيلر اوسون تيزه ا

دو قارىنى ، مو طباهه فوشدى .
كل اوغلان ، همان جيندى چيفاردىنى كوچوك بريچانه چوالى ياردى ، ايچيندى چيقدى .
باغچاده ، دو قارىنىك سو كينى داغىنى اونلايردى . كل اوغلان اونى طوتدى .
كتيردى ، چواك ايچنه قويدى . آغزنى صيق باغلادى . كندىنى ، سازلرك آزانسه كبرك صانلاندى .

دو قارىنى ، دو قارىنى ،
كيدى باغك تام يارىنى ا
بك طانلیدی دوندورماكر ،
قانايیدی محاي . . .
بزی گوشه فوندرماكر ،
سزى ایدی قير تى ...
دو قارىنى ، دو قارىنى ا
كيدى سونك تام يارىنى ا
نه كوزلدى مو بوره كي ؟
تيرتيوردى الماسيه ا
خراب ايتك هپ مدهنى
باغلاواذن ييه ييه .

دو قارىنى ، دو قارىنى ا
نيدى بالك تام يارىنى ا
دو قارىنى بو-سوزلى ايشيدنجه قانيلر
قيرق ايچين بر قازما آوامبه كيدى .
دو قارىنى قازما آلامه كجه ، كل اوغلان
سوزدى :

— تيزه ، بوقازمه ايله نه ياهجهك ؟
— قولاي ييه جهكم .
— قولاي نچين ييه قى ايدورسك ؟
— نى اله كچيرمك ايچين .
— يا ، بن كندى اختيارنه يانكه
كليرم ؟
— اوونت نى اولام نى سورم .

تېشىچە چوققۇلارك بوجورس و كودلرك
 تېشىچە شاتراق تېشىچە لاله كولو شىكارتى كوردى .
 دەو قارىسى - اورايە ناسل چىقىدك ،
 تىل اوغلان ؟
 كىل اوغلاز تېزە ، آخاك آلتى برساون ،
 اونك او تېزە ، رېچاق ، چىغاك او تېزە برساون
 قوبىزىق برىمدون بىدىم . بومىد بومىد
 جامىزىق آخاچلرك تېشىچە قادار چىقىم .
 دەو قارىسى ، همان كوشچك كېتىدى .
 رچوق ساونلرلە پىچانار كېتىدى . بىرى بىرى
 اوزىنە ايتىپ بىدەرك برىمدون بىلىدى .
 بونك اوزىنە چىقىچ ، آياقلىرى كىلىدىكىدىن
 طابانلردىن ، بارماقلردىن قان آقنى باشلايدى .
 بىردىن . برىمدون بىقىلارنى رە دو لايىدى .
 دەو قارىسى ، بىز سو كرا بىك كوزچىكلە رىدىن
 قانلىق رىباطلە كىتىرەك كېتىدى .
 تىل اوغلان آرداشلارنىنە ، آخاچلردىن
 اينىلم ، ايماقدىن بوزەرك قارىشى ساچلە
 كېچەلم ، دېدى . چوققۇلر برىباق كى
 بوزەرك سوبىك اوتە و زىنە كچا بىلر .
 دەو قارىسى ، كوشكا زىر و نىچەد چوققۇلدى
 خىل شىرى ساچلەد كوردى .
 دەو قارىسى - اورايە ناسل كېتىدك ،
 تىل اوغلان ؟
 كىل اوغلان - تېزە ، ابرمىلەك اورىنىچە

بوشلارنى ، دەو قارىسى كادى . قازە كى
 بوشلارنى ، آخىزىنە طاقشىدى . چەرەسى
 خەزىنلردىن ، زىبايلارنى داھا تورقونچ برىشكە
 كېرىشىدى . قوشىق كادى . چوالى
 ياقەلارنى آخىزىنە كوردى . چوالا بار
 ايجىزەكى مخلوقى ، كەك باشلادى . هېسى
 يىكەن سو كرا ، اندە پوسكول كى رىشى
 قالىدى . ، ونەدر ، عىجا ؟ ، دىيارك
 كوزلرېنە دوغرو بىكسىدى ، باقىدى ، بىدە
 نە كورسون ؟ رېچىك سو كرا بى
 و دىيا بوزىدە رىك نازابى اولان بوزاغىنى
 بىشى ، قورونى اندە قالمىشى . بونى
 كورونچە ، دەو قارىسى خەتەن رەدوشاى ،
 بايلىدى .
 كىل اوغلاز ، دەو قارىنىك بايلىقى
 كورونچە آرداشلارنىنە قولەرنىنكاز ، قاچمە
 دىدى . آرداشلارنى قولەرنىنكاز بىرەغرو
 قوشىقە باشلايدىلر . دەو قارىسى آيلىدى .
 بونلرك ابرمىلەك دوغرو قوشىقە اولدىلر
 كورونچە تىزەلردىن كېرتىدى . چوققۇلر
 ابرمىلەك كىلىنە كىلدىلر . اورادە بوجە
 سو كوردا آخاچلرلى واردى تىل اوغلان ،
 چارقى مېرىزىن بر آخاچك تېشىچە چىقىلمە
 دېدى شىرى بىرمان منارە قادار بىكسىك
 رىلچىك تېشىچە چىقىدى . دەو قارىسى

بردگرمین طاشی بووارلادیق . اوکا باسئوق .
بو طرفه کچدک .

دهوقاریسی - او حاده بکله یک شیمدی سزه
یتیشیرم .

دهوقاریسی همان یاقینده کی دگرمنه قوشدی .
اورادن بردگرمین طاشی کتیره رک ابرماغ
اورته سنه آندی . طاش ابرماغ چوق درین
اولان دینه دالدی . دهوقاریسی ابرماغ
اورته سنه کرجکدن رآتلاما طاشی
وارمش کی برآیاغی ابرماغ اورته سنه
آندی . آیاغی وشلنه کانیجه . کومم ایه سوک
ایچمه دوشدی . دهوقاریسی یوزمه بیله بوردی .
وجودی داغ پارچه سی قادار آغیردی .
بو قوجا مان کورده کوپوکلای سولره بر قاج کره
دالوب چیقدی . انک نهایت بوغولدی . کیندی .

کل اوغلان ، دهوقاریسنک بوغولدیغی
کورونجه ، صوده یوزه رک یانه کلدی .
طیرمانه رق باشنک اوسقه چیقدی . بیغوله
دهوقاریسنک کوزلرینی وقولالزینی کسرب
چیقاردی . بوقلری داغارجنه قویقدن
سوکرا ابرماغ قیسنه دوندی . آرقداش لرله
برابر ، اولمکنک های تخنه کیندی پار . دهو
قاریسنک کوزلرله قولالزینی پادشاهک
میرانه کورتودیلر . دهوقاریسی سنلردن بری
هکله کی خراب ایشدی . پادشاه کیم بوده و

قاریسی اولدورورسه اوکا بویوک مکاتلر
ویزه جکئی اعلاز ایشدی . پادشاه کل
اوغلانله آرقداش لرینه ناسیل بره مکات
ایسترسکز ؟ ، دینه سوردی . کل اوغلان
دهوقاریسنک خزینه لرینی زه ویر برسه کز
باشقه هیچ برشی ایسته مه زه دیدی .

پادشاه ، بو خزینه لرذانا سز کدره .
دیه رک مهربنه قرق قاطیر و بردی . اوللری مال لرینی
کتیره ک ایچین دهوقاریسنک کوشکنه کوندردی .
بونلر ، اوراد کی خربلری آرالرنده
تسبم ایلدیلر . مهربی جسمه سی
کندی قطارله های تخنه کیندی . دورت
آرقداش برر قوناق صابین آلدیلر . برر
دکان آچدیلر . ایش کوچ صاحب اولدیلر .

ضیا کولک آلب

صحت مسئله سی :

صیتمه خسته لملری و سبوری سینک رک
فانقلری

ملکه زده موجود خسته لملرین فائق
یایق اعتبارله اک باشده اولانی صیتمه
خسته لملی در . بو خسته لملک ویردی قانات
هیک چوقدر . داهانوز آتیه نیک قوجاغنده
دنیایخی کورمه دن اولین یک چوق چوق

نقل ابتدیی هب صیتمه حیوانجقردیر .
 بو حیوانجقرد انسا نارك قاناریك ایچنده
 وجودی بسلهین قرمنی بو اولاقدر
 او تنده بو واسی باهرق هم نسلانی اورده یور ،
 همده بسله نرك بو اولاقدری خراب
 ایدور . اونك ایچیدرک انسانی بزوت
 آسیمی برکوند ، بت بگز کسبار . صاری
 طوبراق رنگنی آلیر . ابله ، نوبلرده
 علاج آلمایانرك خستهانی دوام ایدر .
 دالاقری یور . وصیتمه حیوانجقردیک
 آناجلری قلده پیدا اولور . صیتمهده
 مزمنناشیر . کزلی نوبلر یایر . یاواش
 یاواش انسانی قوتدن دوشورور . و جردک
 قل یایان ماکنه رینی بوزار . الحامل
 بر صیتمه دن بر چوق درد دها پیدا اولور .
 صیتمه خستهانی سولفاوا ای ایدر .
 خسته نلک شکله وجنسه کوره سولفاوا
 آلمق اصولی واردر .

صاغلام آدامه صیتمه نی آوند ، آدی
 سیوری سینکر کچیریور . بو سینکر صیتمه
 حیوانجقردی . صیتمه به طوونش خسته نلک
 قانارینی نهمه نرك ایچلر نه آیدورلر و صاغلام
 انساللری ایصیررق کچیریورلر . بو سینکر
 بویرکچدر . باشندن نوروغنه لاداردوزدر .
 بی بوکوک دکلدور . نو نوبنی زمان باشلا

واردر . صاغلام آداملری چوروتن ،
 کلکی رنگلری برنوبته صاپ صاری یایان ،
 بر چوق عائللری چوجونسه و او جاقسه
 بیراقان ، نسا ، زنی کتیکجه جیایلاشدیران هب
 صیتمه خستهانی در . اوللری ، دنیاک مرطرفنده
 بزده اولدییی کبی منتشر سورتمه بو خسته نلق
 موجوددی . فقط مدنی ملنلر چالیشه
 چالیشه ، لکنلرندن قاندر دیرلر . او اکه مزده
 ایسه دنیا قورولدی قوزولالی ،
 بو خسته نلق ایسته دیک کی حکمنی اجرا
 ایدیرور . بالخاصه دیار بکرده روحی حزینلک
 باشندن باشلاز و تشرینلر قادار دوام ایدر ،
 شمدی تام دلچسمنه میدان آلدینی زمانلردر .
 صیتمه نك چوق شکلری واردر . بعضاً
 قیرمه ابله باشلاز . سوکرا بوکسک سیجاقاق
 یایر . بمضاده دوغروون دوغرویه
 سیجاقاقله باشلاز . کون آیری نوبلر
 یایان نوعی اولدینی کی هر کون کلنلری ده
 واردر . هیچ آرا ویرمه یین ، انسانی
 دائمی آنتلر ایچنده بولندوران شکلری ده
 واردر . خسته نلق زماننده آبی آبی
 قوسمه لر . اسهال ، حتی دیزانتزی شکنده
 قانلی جراحیلی اسهاللر پایدییی کی فوله رآبی
 شدقل اسهال بولانقیلریله یایر . بو خسته
 اقلری یایان سیوری سینکرک انسانی انسا نه

تقصا نقد در ، جنبه کمز اولارق صاعلام
 برو حوده باشانله ماز . ضروری اولارشی
 جنبه کمز قوللانا، ایلمله آرمجود راه بش کونده
 اوست اوسته ایکی کون بو وکلر ایچین قایله ایله کونده
 آلتش سانیق رام - و افغانو آلارینی تریسه ایلمرم

دیار بکر خسته خانلی

بانتی یولوغی

ابراهیم خلیل

فکری حوادئر :

دیار بکر سالنامه سی

دیار بکر ولایتی جانلی بر تاریخ موزه سیدر .
 بش بیك سنه دن بری تاریخ مهنه - سنه
 چقمش اولان بواولکه اوزماندا بری بر
 چوق مدینتلك بشینی اولمشدر . بومدینتلك
 ازلرینی طاشلر اوزرنده فی یازیلرله درماردن ،
 سورلرله چوروللردن ، عتقه بانه دئر دهاار
 چوق ازلردن بر کتاب کی اوقومق سندر .
 بوذن باشقه ، دیار بکر ولای ، جانلی
 بر انوغرافیا موزه سیدر ، مختلف مرقله ،
 مایاره ، دینلر و مذهبلرله منسوب بر چوق
 طاقه لر بواولکه ده برابرجه یانلار قدردر .
 تام کوچمه ، یارم کوچمه ، قیم عشیرت
 آغا کوی ، عالی کوی ، شهر ناملرله تصنیف
 ایلمله یان مختلف اجتماعی نمودنلرک جهلی
 بورا ده بانه بانه کور سیلیرمکن .

دیواره یاقین ، توروق طرفی قاقیق در .
 سیوری سینکار همومیتله دورغون سولره
 صیجاق مومسارده بومورطه لرینی بر افر
 واوره تیرلر . بنه اعایه هر نوم باناقاق ،
 دورغون سولر ، و کولچکار ، اوستی آجیق ، ایشله مین
 قویور ، درملک کنارلرنده اوفاق اوفاق
 چوقورلده قالمش سولر هب سیوری
 سینکار ایچین بر بومورطلامه ویاورولرینی
 اورنمه محلی اولیور . دورغون سولر
 هر کون قاربشدر لسه سیوری سینک
 بومورطه سی اورتهمز ، سولرک اوسته باغ
 دو کولسه یاورولری نفس آلاماز ، اولور .
 نه وقت دره نرمنک ، چاپلر مزک ایکی طرفته
 منظم ریختیدار پایا برسه ، اونده بریده بولونان
 باناقلر و کولچکار قوروتواورسه هر کله کی
 باشی وش بیراقلمش سولریمزک دیز بقی المزه
 آلیراق سیوری سینکار دن قوروتواورز .
 یکدن کیمسه خسته اولماز ایکی خسته لر عزی ده
 بقاوی ایدرز . وسینه ده اورنادز طاقاره
 برکام وفق اولاق ایچین اسالی و کیش بر صعبه
 تشکیلا یه ایشه باشلاق لازمدر .

قورونق ایچین : یانلار مزه جنبه کمز
 یانلار ق کنده زی سیوری سینکدن قورناره
 پیاریز ، جونی افر ، زنکین هب پایدیره
 بیلمایدر . هله چوجورق لری بومرغنی محله
 چیمکستر بیراق ایچین بونک برناله لری

تاریخ علمی ، یوقسه صنعتی ؟
 بو سؤاله جواب ورمدن اول « تاریخ
 بریدر . متعددی ؟ ، مسئلهنی حل
 اینک لازم .

دور قاعه کوره ایکی تورلو تاریخ
 وارددر: ری شیئی (د اوبژه تیف) تاریخدره
 دیگرى ملی تاریخدر .

شیئی تاریخ ، وانهلری اولدینی کی
 کورمه چاپشیر . بونده موفق اولق ایچین ،
 وثیقلری ایچدن انجه تاقید ایدر ،
 وثیقلری آده زله قوتتول ایدر . تاریخی
 اصولک بوتون قاعدهلرینه رعایت ایدرکه
 کچش زمانده کی وانهلری یکین دیرینه کجه
 یکیدن جانلاندیرنه چاپشیر . مع یاقیه ،
 بر تاریخ وانهلری اولدینی کی کورمه کلامه
 اکتفا ایتمز ، هر واقعه کسینی ، قانونی ده
 آرمه چاپشیر ، واقعه لک ایضاحی ده
 کندیسنه بر وظیفه بیایر . بعضی ورخاره
 کوره ، رجوق واقعه لک و منارددرله
 کندی نوعلرندن باشقه وانهلر اولدینی
 ایچین ، سبیلری کشف ایدیسده بوندن
 تاریخی قانونلر چیقه ماز . حال بوکه قانون
 سبیت رابطه سندن عبارتدر . هر ایکی واقعه
 آواننده کی سبیتک افاده سی بر قانوندر :
 ایشترسه بر واقعه ، یا لکن ردفه و قوعه کسین ؟

بولانک باشقه دیار بگر ولایتی جانلی بر
 خلقیات موزوسیدر . تورکک ، کردک مختلاف
 شیهلرینه منسوب خاق ماسالری ، خاق
 شعرلری ، خاق وسیقیسی ، خاق اعتقادلری ،
 ضرب مثللر ، خاق سوزلری و ییله چلر
 اعتباریلده بولایت صوک درجده زنگیندر .
 دیار بگرک اقتصادی قیمة کجه بونی سوبله مک
 بیله لزوم سزدر : زیرا ، مهاسس بیادورکه
 طور اغک اوستی ده ، آتی ده باشدن یانه آتوردر .
 بویه بر اولک مک تاریخی ، اجماعی
 اقتصادی ژورنالی ک عموم ایچین مجول
 قالده ، تجویز بوورمایان والی بک افندی
 بوندن اوج آی اول ، بو آونکی احتیاجلری
 تطمین ایدرک زنگین بر سالامه وجوده
 کتیر مک اوزره رانجه من تشکیل ایشلردی .
 کلامک حر و فاک ورودینه
 قادر : آزار آزار چیقه ق اوزره بوخفتندن
 اعتباراً سالامه ک برنجی فورمه ک طبغه
 باشلاندینی کورمکه ، باهی بز . وطنی دعالمی
 فعالیتله بو بوک قیمت ویرن محترم و ژرینه
 ملکتمز نامه تشکرلر ایدرز .

تاریخدار : ضیا کولک آلپ

تاریخ علمی ، یوقسه صنعتی ؟
 کچن کون ، بر آرداشم بویه بر سؤال
 آراد ایچینی ؟

دواها ای ثلثین ایدیله بیلیر . مفکوره آخاجنک
 کوکری ، ماضینک نه قادر دین نقطه لرینه
 ایدیلیر . استقبالد کی چجکری ویملری ده
 اودر حاده طرواقل و فیضی اولور . آلمان
 مورخارندن تراچکه « تاریخ ماضی بیله
 عامی دکل ، استقبالی باقی صنعتیر
 دیردی . تاریخک بو نوعه ، اوتو آندن
 آیرمق ایچین « ملی تاریخ « آدی وریلیر .
 کورولتورکه ملی تاریخ ، ماهیتجه برصنقدر ،
 پداغوثربک ، تربیوی برصنقدر . بونک
 وظیفه سی چوجوقلره ددرلرک مفاحرینی
 ملتک شانلرینی ، وطنک شرفلرینی
 وکره تکدر .

تاریخک بوابکی فرعی ده فائده لیدر
 ایکیپی ده لزوم لیدر . مورخلرک اعتقادا
 ایدیلیرکله مهم نقطه ، شیئی تاریخه
 ملی تاریخک سر بست اصل و لری
 صوفاء قدر . خلاصه ، دبی بیلیرک
 شیئی تاریخ انسانیته حافظه سیدر
 ملی تاریخ ایسه ، حاد اولدینی ملتک
 وجد سیدر .

بو،ینه عمومی برانودج دیمکدر . مثلاً
 قدیم روما ایمپراطورلنی تاریخه اشمنز
 قالمش برواقه در . بو حال ، روما ایمپراطور
 لغتک بر اجتماعی انودج اولمسته مانع اولماز .
 بناء عایبه بو ایمپراطورلرله بی بی بولقله تاریخی
 برقانون الد ایتمش اولوروز . شیئی تاریخ
 کرک جمعیتلره و سده لری ، کرک روز سانس ،
 ره فورم ، انقلاب کی و افه لری عمومی
 انودج لر حاله افراغ ایتمکجه ، بوقانونلری
 بولماز . شیئی تاریخ بویشلری یاپارکن ،
 سوسیواوژی به دوشرو کیمش ، اونکله عینی
 شی اولمش اولور .

کورولتورکه شیئی تاریخ عامیله علم
 ماهیتنده در . بو علم ، کچمش و اقملرک
 مستقل بر عامی سورتده باشلادینی حالده ،
 نتیجه ده سوسیواوژی ایله برلشیر .
 ملی تاریخک کچه ، بونک غایبه سی صرف
 پداغوثربکدر . چوجوقلره کندی و طلرینی
 سودریمک ، مانلرینی ک محترم برامت طایفه حق
 ایچین ک ای واسطه اولرله آتارک فضیلتلرینی ،
 قهرمانلارینی ، ملتک شانلی شرفلی سرتدشترینی
 اولریمکدر . چوجوقلره استقبالی ایچین
 وریله جک مفکوره ، تاریخ واسطه ایله

ضیا کولک آلب